

KİNYAS KARTAL

1900 yılında Kafkasya'da doğdu. Van Milletvekili ve TBMM Başkanlığı yaptı. Bediüzzaman'la birlikte Batı Anadolu'ya nefyedilenlerdendir. 1988'de vefat etti.

Said Nursî'nin İkazlarıyla Van, Şeyh Said İsyanına Katılmamıştı

Elli bir yıl öncesine hayalen gitmiş, hatırında kalanları şöyle anlatıyordu Kinyas Kartal:

"1926 yılında Mart ayı başlarıydı, zannediyorum ilk günleriydi. Bizi Van'dan batıya sürgün gönderiyorlardı. Önce bir ortaokul binasında toplamışlardı. Daha sonra ikişer ikişer ellerimizi kelepçeleyerek dışarı çıkarttılar. Ben Said Nursî'nin, daha önceleri Van'da ismini, faziletini ve şöhretini duymuştum. Fakat kendilerini hiç görmemiştım. İlk görüşüm bu sürgün sırasında oldu."

"O yıllarda 25-26 yaşlarındaydım. Okuldan çıkarırken bizi kendisiyle birlikte bağladılar. Birçok nüfuzlu kimseler de Van'dan çıkartılıyordu. *Van Müftüsü, Gevaş Müftüsü* de bu sürgünler kafilesindeydi. **Said Nursî'nin ikazlarıyla, Van vilâyeti Şeyh Said isyanına katılmamıştı.**

"Göl kenarına öküz kızakları hazırlamışlardı. Mevsim itibariyle hep kar ve buz vardı."

"İlk gece, Ağrı'nın Hamur kazasında geçti. Kafile konakladı, herkes yattı. Fakat Seyda yatmamış, geceyi hep ibadetle geçirmişti. Sonra geç vakit gelip amcamların ayakucunda bir yerde yatmıştı. Amcam, '*Aman efendim hiç oraya yatılır mı?*' diye kendisini orada yatmaya bırakmadı."

Bir Sürgünün Canlı Şahidi

Kinyas Kartal bir sürgünün yaşayan, canlı şahidiydi. O günlerle ilgili hatıralarını teklifsiz, tekellüfsüz, gönül rahatlığı içinde ifade ediyordu. Onun Şark misafirperverliği, Anadolu Kulübünde de kendini göstermişti. İkrâm ettiği soğuk meşrubatımızı içerken, Bediüzzaman gibi bir çile sultanını uzun ömründeki bir ânı, bir izi, silinmeden tesbite çalışıyorduk.

"Korkarım Hoca Uça!"

Aradan geçen tam elli bir yıla rağmen, Van Milletvekili Kartal Beyin anlattıklarını ilk elden almanın sevinci içindeydik:

"Yolculuğumuz esnasında, akşamları çeşitli yerlerde konaklıyorduk. Bediüzzaman geceleri yalnız başına bir odada kalmak istiyordu. Müfreze komutanına: **'Beni**

---

yalnız bir odaya bırakın, geceleri kimseyi rahatsız etmek istemiyorum.' demişti. Yüzbaşı Abdülkadir Bey, bu arzusuna uyarak kendisine ayrı bir oda temin etmeye başladı."

"Seyahatimiz esnasında şahit olduğum bir hâdiseyi, size bütün samimiyetimle nakledeyim:

"Bir askeri, kendisinin yanında vazifelendirmişlerdi. Asker bir gün yüzbaşısına gelerek şöyle dedi:

'Ben bu zatın kapısında bekliyorum. Bundan sonra bekleyemem, çünkü kapısını ben kilitliyorum, kapı açılıyor. Namaza kalkıyor. Kendisiyle birlikte binlerce adam namaz kılıyorlar, korkarım Hoca uça!..'

"Yüzbaşı askere şu cevabı verdi:

'Oğlum Hoca uçarsa sen de eteğine yapış, nereye giderse birlikte gidersin.'

"Öküz Efendinin Ayağı Kanıyor"

"Galiba Ramazan'dı... Kafilede hiç kimse orucunu tutamıyordu. Müftü efendiler dâhil. Tabii Hoca orucunu da tutuyordu."

"Kızakları çeken öküzlerin, bir ara ayaklarının taşa takılıp kanamasıyla Bediüzzaman:

'Beyler, inelim, öküz efendinin ayağı kanıyor.'

deyince, ben cevaben: 'Hocam biz para verdik bunların sahiplerine...' demiştim. O zaman Seyda: **'Oğlum, onlar bu hayvanların sahibi değil, ancak mutasarrıfıdırlar.'** cevabını vermişti."

"İki Talebenin Bereketi"

"Zigana'da Bayram münasebetiyle tatlı verildi. Kafilede Kör Hüseyin Paşanın fakir bir akrabası vardı. Van Müftüsü Masum Efendi, bir adam için camide para toplamıştı. O zaman bronz paralar vardı. Masum Efendi toplanan bronz paraları bütün para ile değiştirmek istiyordu. Yine kafilede bulunan Arvasîlerden Abdullah Efendi,

---

Bediüzzaman'a hitaben: '*Hocam bu bronz paralardan ne çıkar, altın çıkar da beraberce yiyelim.*' dedi. Üstad buna şöyle cevap verdi:

'On, on iki altınım vardır. Harcıyorum, uzun seneler devam ediyor. Ne kalmış, ne kalmamış bilemiyorum. Şimdi diyeceksiniz ki, benim kerametim midir? La Vallah!.. İki fakahım (talebem) vardı, onların bereketi idi...'

"Bediüzzaman'ı Burdur'a götürdüler"

"Seyda ile yolculuğumuz İzmir'e kadar devam etti. Başında bir kefiye (sarı) vardı. Alırlar, hakaret ederler diye düşünüyordum. İzmir'de Mezarlıkbaşı semtinde bir otelde, zannediyorum Abdülkadir Paşa Otelinde, iki gece kaldık. Sonra bizi Manisa'nın Muradiye kazasına verdiler. Bediüzzaman'ı da Burdur'a götürdüler."

"Yolculuk sırasında zaman zaman çeşitli sohbetler oluyordu. Kendisi sık sık, '**Eski Said öldü.**' deyince, ben de, '*Hocam nasıl eski Said öldü?*' diye sorar ve anlamak isterdim. Bu defa bana,

'Ben eskiden bir oturuşta bir kitap yazardım. Şimdi senelerdir bir kitap yazıyorum, hâlâ bitiremedim.'

cevabını verirdi."

***

"Trabzon'da telaşlı bir hâli vardı. Sebebini sorarak öğrendim. Yolda kızakçılardan emanet aldığı gözlüğü geri vermeyi unutmuş; gözlük kendisinde kalmıştı. Telaş ve heyecanla kızakçıları arıyordu."

"Ben Seyda'nın Hayranıyım"

Kinyas Kartal anlatıyor, biz de dinliyorduk. Sonra kendilerine Bediüzzaman'ın eski bir dostu olarak, bu Mecliste bulunmasının ve Meclise riyaset etmenin güzel bir tevafuk olduğunu söyleyince, Kinyas Bey aynen şunları söyledi:

"Ben Seyda'nın hayranıyım. Onun dostuyum diyemem, buna kendimi lâyük göremem. Dostluk nerede, biz nerede, ben onun hayranıyım..."

(bk. Necmeddin ŞAHİNER, Son Şahitler-I)